

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobkyň: **a) M. H.**, **b) nezl. J. H.**, obě zastoupené Mgr. Faridem Alizey, advokátem se sídlem Ostrava – Moravská Ostrava, Masná 8, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 3. 2004, č. j. 24 Az 779/2003 – 24,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

III. Ustanovenému zástupci stěžovatelek Mgr. Faridu Alizey **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 1279,30 Kč, která mu bude vyplacena ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 27. 8. 2002, č. j. OAM-10081/VL-19-P13-2001, nebyl žalobkyním udělen azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č . 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně bylo žalovaným rozhodnuto podle § 28 zákona o azylu, že se na žalobkyně nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozhodnutí žalovaného podaly žalobkyně žalobu, která byla výše označeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě jako nedůvodná zamítnuta.

V kasační stížnosti, podané proti výše citovanému rozsudku stěžovatelka a), jež v tomto řízení jedná i jménem nezletilé stěžovatelky b) uvádí, že tuto podává z důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s. ř. s). Namítá, že žalovaným i soudem nebyly správně posouzeny právní otázky související s podmínkami udělení azylu (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), neboť správní orgán nezjistil přesně a úplně skutečný stav a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, čímž došlo k porušení ust. § 32 odst. 2 a § 3 odst. 4 zákona č. 71/1967 Sb., správní řád. V tvrzení, že stěžovatelky nesplňují podmínky pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu se žalovaný i soud omezili na obecné a ničím neopodstatněné konstatování, že jim v zemi původu nic nehrozí a dostatečně se nevypořádali s pojmem „nedůvodně“. Bez jasné definice tohoto pojmu nemohl žalovaný ani soud s jistotou dospět k závěru, že skutečnosti, že přítel stěžovatelky a otec nezl. stěžovatelky byl pronásledován S., protizákonně a za použití násilí a vyhrožování donucen k zastavení svých politických aktivit, nelze považovat za pronásledování pro zastávání politického názoru a přesvědčení.

Z rozhodnutí žalovaného rovněž nevyplývá, čím se při rozhodování žalovaný řídil, resp. které skutečnosti byly podkladem pro jeho rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právního předpisu. Žalovaný sice ve svém rozhodnutí odkazuje na některé materiály týkající se porušování lidských práv a situace vězňů na Ukrajině, ale tyto nevzal v případě stěžovatelky v úvahu, a to i když se jí i jejího dítěte přímo dotýkají, neboť jejímu příteli a otci nezletilé stěžovatelky hrozí přímo nebezpečí uvěznění z důvodu jeho účasti na protivládní manifestaci. Tato námitka je podřaditelná pod důvody pro podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Krajskému soudu je v kasační stížnosti vytýkáno, že se ve svém rozhodnutí nezabýval rozhodnutím správního orgánu 2. stupně, kterým byl zamítnut rozklad stěžovatelky a potvrzeno původní rozhodnutí správního orgánu, když právě toto rozhodnutí bylo žalobou napadeno. Dále je namítáno, že se soud řádným způsobem nevypořádal s důvody stěžovatelek pro udělení azylu, když nezkoumal, zda je Ukrajina státem, jenž splňuje podmínky definované „bezpečné země původu“ a nevypořádal se s definicí „pronásledování“ ve smyslu zákona o azylu. To, že tak neučinil, má za následek nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Součástí podané kasační stížnosti je i návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve smyslu § 107 s. ř. s.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Stěžovatelka a) jako důvod žádosti o azyl uvedla strach z konfliktu mezi její rodinou a rodinou jejího přítele a otce nezletilé stěžovatelky b), což žalovaný nepovažuje za důvod pro udělení azylu. Žalovaný souhlasí s názorem krajského soudu, že uváděný strach z návratu na Ukrajinu z důvodu pronásledování přítele stěžovatelky za účast na protivládní manifestaci nebyl podložen žádnými důkazy a je proto toto tvrzení považováno za účelové, když ani v pohovoru k žádosti o azyl nebyla v této souvislosti učiněna výpověď. Kasační stížnost stěžovatelek považuje za nedůvodnou a navrhuje proto její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud posoudil v prvé řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Ze správního spisu bylo zjištěno že stěžovatelka a) jménem svým i své nezletilé dcery podala návrh na zahájení řízení o udělení azylu dne 12. 10. 2001, přičemž uvedla, že důvod proč žádá o udělení azylu je totožný i v případě nezletilé stěžovatelky b). V žádosti o udělení azylu a v protokolu k této žádosti uvedla, že ještě na Ukrajině se seznámila se svým nynějším přítelem, 12. 3. 2000 přijela za ním do České republiky, chtěli zde spolu žít a mělo se jim narodit dítě. Její i jeho rodiče jsou proti tomuto sňatku. Její přítel je jiného náboženského vyznání než ona, její rodiče ani rodiče přítele nesouhlasí s jejich vírami, rodiče přítele vyhrožovali jejím rodičům a ona má obavu z možných konfliktů. V případě návratu se obává o život svůj, svých rodičů a svého dítěte.

Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 27. 8. 2002 stěžovatelkám azyl neudělil a rozhodl, že se na ně nevztahuje překážka vycestování dle § 91 zákona o azylu. V odůvodnění svého rozhodnutí mj. uvedl, že stěžovatelka a) poprvé požádala o udělení azylu již 26. 8. 2000, svoji žádost odůvodnila ekonomickými problémy a snahou o legalizaci pobytu na území ČR. Žalovaný jí svým rozhodnutím ze dne 4. 12. 2000 azyl neudělil. Proti rozhodnutí žalovaného podala stěžovatelka a) rozklad, tento byl dne 17. 9. 2001 zamítnut a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. V řízení o udělení azylu (zahájeném na základě nové žádosti stěžovatelky i jménem jejího nezletilého dítěte) správní orgán shledal, že stěžovatelky nesplňují zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu a konstatoval, že nenáleží k osobám ohroženým skutečnostmi, jež zakládají překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V žalobě proti rozhodnutí žalovaného podané stěžovatelkou a) i jménem stěžovatelky b) bylo nejdříve v obecné rovině namítnuto porušení procesních ustanovení správního řádu, kterých se měl správní orgán dopustit v řízení o udělení azylu při posuzování jejich žádostí. V doplnění žaloby pak stěžovatelka namítla průběh správního řízení a tvrdila, že jednoznačně jako důvod jejího odchodu ze země uvedla problémy, jež měl na Ukrajině její přítel a otec nezletilé stěžovatelky b) a kvůli kterým požádal v ČR o udělení azylu. Problémy s rodiči byly až důvodem druhotným. V rozhodnutí žalovaného však tento primární důvod uveden nebyl. Je si vědoma toho, že ani v případě problémů jejího přítele nejsou u ní splněny podmínky pro udělení azylu, nicméně má za to, že žalovaný jí uváděné skutečnosti nezohlednil a tedy při svém rozhodování vycházel z nesprávně a nepřesně zjištěného stavu věci a v odůvodnění svého rozhodnutí se s důvody, které uváděla nevypořádal.

Krajský soud žalobu stěžovatelek jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění svého rozhodnutí mj. uvedl, že stěžovatelka a) neuvedla žádné skutečnosti, jež by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu dle zákona o azylu, netvrdila, že by byla v zemi původu pronásledována za uplatňování politických práv a svobod nebo měla důvodný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů v zemi původu. Námitky, jež uvedla v doplnění žaloby, posoudil soud jako námitky uplatněné po uplynutí zákonné lhůty a současně na ně pohlížel jako na námitky účelové, jež nebyly uplatněny v řízení před správním orgánem. Soud rovněž odmítl námitky, týkající se nesprávného postupu žalovaného ve správním řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích uplatněného důvodu dle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Dle ustanovení § 109 s. ř. s. byl Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl jako právní institut není univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala návrh na zahájení řízení o udělení azylu již opakovaně a to poté, co jí žalovaný svým rozhodnutím azyl neudělil. Správnost jeho rozhodnutí potvrdil i správní orgán 2. stupně, jenž zamítl podaný rozklad a rozhodnutí žalovaného potvrdil. Stěžovatelka ve své v pořadí již druhé žádosti o udělení azylu uvedla jako důvod, bez dalších podrobností, pouze neshody s rodiči nejen svými ale i svého partnera, jež se týkaly především jejich odlišné víry. Nutno v této souvislosti poznamenat, že tyto stěžovatelkou uváděné důvody byly odlišné od důvodů, jež uvedla v řízení o první žádosti o udělení azylu (tj. důvody ekonomické a snaha o legalizaci pobytu v ČR). Z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu, vedeném za účasti tlumočníka, který stěžovatelka podepsala a neměla proti jeho obsahu žádné námitky, nevyplynuly jiné důvody, než výše uvedené potíže ryze soukromého charakteru.

Žalovaný ani krajský soud tedy nikterak nepochybili, když shledali, že stěžovatelka neuvedla v řízení před správním orgánem žádné důvody podřaditelné pod ustanovení § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. Skutkový stav, ze kterého žalovaný i soud vycházeli má oporu ve spise a není s ním v rozporu. Jestliže v žádosti o udělení azylu a v průběhu azylového řízení uváděla stěžovatelka pouze důvody výše uvedené, nelze správnímu orgánu vytýkat, že nehodnotil skutečnosti jiné, než stěžovatelkou uplatněné. Jiné důvody potom nemohl hodnotit ani soud.

K námitce stěžovatelky, že se žalovaný a poté i soud dostatečně nevypořádali s pojmem „nedůvodně“ ve vztahu k závěru o pronásledování jejího přítele, považuje Nejvyšší

správní soud za nutné uvést, že tuto námitku stěžovatelka uplatnila až v řízení o kasační stížnosti. Z důvodu uvedeného v § 109 odst. 4 s. ř. s. k ní proto Nejvyšší správní soud nepřihlédl.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Stěžovatelka tvrdí, že z rozhodnutí žalovaného nevyplývá, čím se při rozhodování žalovaný řídil, resp. které skutečnosti byly podkladem pro jeho rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právního předpisu. Uvádí, že i když žalovaný v rozhodnutí odkazuje na některé materiály týkající se porušování lidských práv a situace vězňů na Ukrajině, tyto nevzal v případě stěžovatelky v úvahu, a to i když se jí i jejího dítěte přímo dotýkají, neboť jejímu příteli a otci nezletilé stěžovatelky hrozí přímo nebezpečí uvěznění z důvodu jeho účasti na protivládní manifestaci.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že se žalovaný zabýval všemi důvody, pro které stěžovatelka o azyl požádala; pokud tato tvrdí, že nevzal v úvahu všechny skutečnosti jí uváděné, nemá toto tvrzení oporu ve správním spisu. Povinností správního orgánu je zjišťovat všechny skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Takové důvody však stěžovatelka v řízení o azylu neuváděla, ač k tomu měla dostatek příležitosti. Nejvyšší správní soud shodně se závěrem krajského soudu shledal rozhodnutí žalovaného řádně odůvodněným, jeho závěry jsou logické a jsou odrazem řádně provedeného dokazování. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování, je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků správní orgán při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán vycházel.

Důvodem pro podání kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je nepřezkoumatelnost, spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Námitku uplatněnou v tomto ohledu neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Krajskému soudu není možné vytýkat, že se nezabýval rozhodnutím správního orgánu 2. stupně (pozn. jednalo se o rozhodnutí ministra vnitra ze dne 17. 9. 2001, který rozhodoval o rozkladu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 12. 2000, kterým nebyl stěžovatelce na její první žádost udělen azyl). Pokud je namítáno, že se soud řádným způsobem nevypořádal s důvody stěžovatelek pro udělení azylu, když nezkoumal, zda je Ukrajina státem, jenž splňuje podmínky definované „bezpečné země původu“ a nevypořádal se s definicí „pronásledování“ ve smyslu zákona o azylu, nezbývá Nejvyššímu správnímu soudu než konstatovat, že tyto námitky nebyly v žalobě proti rozhodnutí žalovaného vzneseny. Ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s. soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí pouze v mezích žalobních bodů a pokud stěžovatelka nevymezila výše uvedenými námitkami rozsah přezkumné činnosti soudu, nelze mu klást za vinu, že se jimi nezabýval.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatelky, které neměly v tomto soudním řízení úspěch, nemají právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Pro řízení o kasační stížnosti byl stěžovatelkám ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Tomuto náleží v souladu s ust. § 11 písm. b) vyhl. č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) odměna za právní poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení ve výši 1000 Kč a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 75 Kč za jeden úkon podle ust. § 13 odst. 3 citované vyhlášky, celkem tedy 1075 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Částka daně, vypočtená dle § 37 písm. a) a § 47 odst. 3 zákona č. 235/2004 Sb., činí 204,30 Kč. Ustanovenému zástupci se přiznává celkem 1279,30 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 24. června 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu